

Oredništvo i uprava
ZAGREB, MASARYKOVA 28a
Telefon 67-80
Oredništvo in uprava
za Slovenijo in slovenski del
Julijske Krajin
LJUBLJANA, Erjavčeva 4a

ISTRA

Narod, koji se odreće ma i jedne
stope krvi i znojem otaca svo-
jih natopljene zemlje nije dosto-
jan da se nazivlje narodom

POVODOM DESETE OBLJETNICE SMRTI OCA ISTRE

hrvatskoga bana dra Matka Laginje uredništvo se obratilo na pojedine naše starije zemljake sa zamolbom, da otmu zaboravi po koju uspomenu iz njegova života, odnosno iz dana naših narodnih borba prije rata s kojima je njegov život tako usko povezan. I što se dogodilo?

Pokazalo se, da nema tako reći niti jednog Istranina tako zvane »starije generacije«, koji ne bi imao bilo kakovu uspomenu na nj, koji nije na bilo koji način došao s njime u doticaj, bilo po privatnom bilo po općenarodnom poslu.

I sad su se izredale uspomene na one nezaboravne dane! Svatko se nečega sjeća, svakome je po koji značajniji datum ostao živo usječen u pameti. A to su bili dani znanosti, nesebičnosti i požrtvornog rodoljubnog rada, kad u narodnim redovima nije bilo razmimoilaženja.

Trebalo bi danas razgovarati s ocima našim i djedovima u Istri, pa da se dobije pravu sliku onih velikih dana, treba doći u doticaj sa starijom generacijom istarske inteligencije, koja je onda bila na čelu političke omladine. Nije tada bilo trzavica i sukoba.

Stariji su bili zreli, iskusni i mudri, a mladi poletni, požrtvorni i borbeni. I ta dva faktora: zrelost starijih i zanos mladih divno su se stapali u jednu harmoniju, u kojoj je ležala tajna svih naših uspjeha.

Kod nas nije bilo suprotnosti između starih i mladih, u našim redovima nije bilo antagonizma između seljaka i školovane gospode!

Taj idealizam, to jedinstvo misli i osjećaja trebalo je vidjeti!

Mnogo se toga danas na žalost zaboravilo. Stariji su naši pomrli. Spiničić, Laginje, Trinajstića, Kurelića i bezbroj drugih nema više. I kad se danas govori i piše o Istri, mnogo se češće ističe današnje prilike u istarskim redovima, sukobe, trzavice, ideologije, a sve se manje spominje one dane koji su najvrjedniji govorili o onome za što se mi danas borimo.

A to nije dobro! Ne možemo mi krenuti sada nekim novim putevima, koji ne bi bili povezani s onima od prije rata. U onoj svijetloj tradiciji je sva naša snaga, sav naš moralni kapital, s kojim možemo nastupiti vedra čela i čista obraza pred ovdješnjom javnošću. Bez tradicije nema kontinuiteta!

Od velike bi koristi bilo po našu pravednu stvar, kad bi nove generacije naše upoznale sve detalje one velike narodne epopeje. Proučavati bi morale u tancine političku povijest hrvatskoga narodnoga gibanja u Istri u posljednjih 100 godina. Toliko davnih, toliko svijetlih momenata ima u njoj. Toliko čestitosti, nesebičnosti, poštenja i karaktera kod pojedinih naših narodnih boraca, koji bi novom naraštaju morali biti uzorom. A što zna naša mladež o Istri?

Evo upravo nam danas reče jedan profesor, kome je povjeren među ostalim djecak, sin jednog našeg emigranta, da mu je dijete na upit: Što je to Učka? — odgovorilo, da je to rijeka, no nije znalo gdje teče. Tako malo znadu naša djeca o Istri.

Kad čovjek počne listati stara godišta »Naše Sloge«, izvješća o djelovanju istarskoga sabora, kad zaviri makar samo na čas u privatne arhive pojedinih naših narodnih prvaka i pročitati njihovu korespondenciju, ne može a da mu srce ne plane od zanosu, a lice ne ozari ponosom.

Ono su bili uistinu veliki ljudi, ono je bio zaista velik rad.

Dani su to bili, koje se ne smije zaboraviti!

Naš list će — koliko mu to skromnost opsega bude dopuštala — tim najsvjetlijiim stranicama naše narodne povijesti posvetiti češće po koji redak. Ima tu mnogo još nepoznatog materijala. Pobudu nam za tu misao dade ona pisma i priloge pojedinih naših ljudi, koji nam se povodom desetogodišnjice smrti oca Istre počeli javljati iznoseći svaki po koji novi detalj iz njegova života, a to znači iz života našega naroda, iz historije naše narodne borbe, s kojom je veliki pokojnik bio tako usko povezan.

Zlatna su to zrnca, koja ne smiju propasti. Apeliramo zato na sve one žive svjedoke naše narodne borbe u Istri, da sve uspomene zabilježe.

Na pouku i svijetao primjer nama svi-
ma i onima, koji dolaze iza nas...

ŠIRITE „ISTRU“!

TJEDAN MEĐUNARODNE POLITIKE

POLA GODINE RATA

Nema valjda novine, koja nije ovih dana registrirala datum od 3. o. mj., kad se navršilo pola godine, što je Evropa zahvaćena novim svjetskim ratom. Listovi su tim povodom iznijeli i žalosnu bilansu operacija i gubitaka u ovih šest mjeseci, dakako samo približnu i nepotpunu bilansu, jer se gubitak na uništenim materijalnim dobrima, a napose na ljudskim životima ne da ni procijeniti ni izraziti.

Pa kakva je ta krnja žalosna bilansa?

Jedne je velike slavenske države nestalo, druga mala država na sjeveru Evrope proživljuje svoju mučnu agoniju. To su prve frapantne činjenice. Zatim slijede ove: zaraćene velevalsti Njemačka s jedne a Saveznici s druge strane još uvijek kao da okušavaju svoje snage na kopnu čekajući pogodan čas da stupe u oštriju borbu, dok se na moru i u zraku ratno kolo jače zaigralo.

Ali nisu u tih šest mjeseci stradale samo zaraćene države; neutralci su također imali znatnih gubitaka, napose na moru i na gospodarskom terenu, a sve zaoštriji položaj među ratujućim strankama dovodi ih stalno u još kompliciraniji položaj.

Glavna bitka u ratu između Njemačke i Saveznika vodi se na moru. Nijemcima je bilo stalo da otkuju britanske otoke od inozemstva, pa su napadali britanske brodove na Atlantiku i na Sjevernom moru. U Atlantiku su operirali »Admiral Graf von Spee« i »Deutschland« — t. zv. džepni krstaši — dok su u Sjevernom moru djelovale pomorske i podmorničke jedinice. Istodobno izvršeno je i polaganje mina uz istočnu i zapadnu englesku obalu. Nijemci iznose da su engleski gubici znatni, ali obzirom na veličinu britanske trgovačke i ratne mornarice, izraženi u postocima, su prilično neznatni te su nadoknađeni brodovima, koji su u međuvremenu sagradjeni, odnosno — u pogledu trgovačke mornarice — zapljenjeni (u svemu 22).

Stvarni gubici zadesili su neutralne države. One su izgubile pola milijuna tona brodova (nešto manje od Engleske) ali su imale veći broj ljudskih gubitaka. Britanska trgovačka mornarica izgubila je 450 ljudi, dok je sama Norveška izgubila 347 mornara, premda je njena flota znatno manja.

Zahvaljujući sistemu konvoja gubitak trgovačkih brodova je sve manji te je sveden na 1 od 500.

U zraku je bilo izvidjačkih letova i s vremena na vrijeme napadaja na pomorske baze te okršaja u zraku, pri-

čemu je bilo znatnih gubitaka s jedne i s druge strane, o čemu variraju podaci, već prema tome da li su njemački ili engleski.

Pravi rat vodi se na trgovačkom polju. O posljedicama toga rata još se za sada ne može govoriti. Prema službenim američkim podacima Njemačka je odsječena od polovice svojih negdašnjih tržišta.

O gubicima na moru s jedne i druge strane predložio iz engleskih službenih izvora ovi podaci: Rat na moru: Britanska trgovačka mornarica: Brutto gubitak iznosi 158 brodova u sveukupnoj tonaži od 597.400 tona od ukupnih 21 milijun tona. — Njemačka trgovačka mornarica: Zarobljeno je 25 brodova u ukupnoj tonaži od 98.298 tona. Potopljeno je odnosno sama njemačka posada potopila je 28 brodova u ukupnoj tonaži od 152.891 tona. Sad se u neutralnim lukama nalazi 29 posto ukupne tonaže njemačke trgovačke mornarice i ti brodovi ne mogu isplivati. Njemačke podmornice: Potopljeno je najmanje 35 njemačkih podmornica, od 70 koliko ih je bilo početkom rata. Dne 1. siječnja bilo je 45 njemačkih podmornica, a sagradjeno je 10 novih.

Njemački gubici, veli se s njemačke strane, su neznatni kad se usporede s njemačkim uspjesima. Oni iznose jedan oklopljeni brod, dva razarača, šest patrolnih minolovaca i jedanaest podmornica, te prosječno dolazi gubitak od dvije podmornice. Naprotiv su njemačke pomorske snage od početka rata potopile ukupno 1.900.000 tona što protivničkog, a što neutralnog brodovlja.

Pišući o rezultatima polugodišnjeg ratovanja jedan je uvođničar (»Novosti«, Zagreb) povukao paralelu između bilanse u prošlom svjetskom ratu u razdoblju od prvih šest mjeseci i rezultatima sadanjenog rata, pa dolazi do zaključka da su se događaji na bojištima do februara 1915. razvijali fantastičnom brzinom u usporedbi sa sadašnjim ratovanjem, što začudjuje u toliko više što se ono odigrava u doba velikog tehničkog napretka, da bi se godina 1915. u tehničkom pogledu mogla smatrati godinom nekoga prošloga stoljeća. No događaji godine 1915. — veli on dalje — nisu se odvijali većom brzinom samo na bojištima. Oni su išli brzim tempom i u međunarodnoj politici i slika podjele snaga u Evropi pred 25 godina bila je mnogo jasnija nego li danas. I upravo ta sporost ratovanja izaziva opasnosti novih komplikacija, koje se sada još ne mogu sasvim jasno predvidjeti.

NUJNOST REŠITVE VPRAŠANJA VOJNE ŠKODE

Znotranjo državno ureditvijo so nastali novi momenti

Ljubljana, III. 1940. Vprašanje odškodnine za škodu povzročeno našim državljanom ob avstrijsko-italijanskem bojišču zadnje svetovne vojne, je na potit rešitve. Pričakovati smemo, da bodo naši uradi to vprašanje končno rešili potem, ko so spisi o tej vojni odškodnini toliko let počivali mirno pri ministrstvu v Beogradu.

Vsled uredbe o banovini Hrvatski od 26. 8. 1939. pa je nastalo vprašanje, kdo da naj plača to vojno odškodnino, ali celokupna država ali pa le posamezne banovine, radi česar se je bati, da ostane rešitev te vojne odškodnine zopet odložen, do končne ureditve banovine Hrvatske, oziroma preureditve drugih banovini.

Z imenovano uredbo so prenešeni vsi posli kmetijstva, politike in ljudskega zdravlja, telesne vzgoje, pravosodja, prosvete in notranje uprave v pristojnost banovine Hrvatske. Vsi ostali posli so ostali v pristojnosti organov državne oblasti in posebno posli, ki so pomembni za splošno korist države. Med te posle pa spada v prvi vrsti vojaštvo, vojske in kar je s tem združenega. Ni dvoma, da spada med vojne stroške tudi odškodnina za vojno škodu, povzročeno našim državljanom vsled vojske. Ti stroški so stroški celokupne države ne glede nato, kje in v katerem delu države biva odškodovanec in se je napravila škoda. To je bilo neosporno v vseh državah, ki so je bilo neosporno v vseh državah, ki so plačale vojno škodu svojim državljanom. Tudi naša država je dala na breme vse države državljanom iz bivše Srbije in

Črne Gore odškodnino za vojno škodu in sicer po zakonu o naknadi ratne štete od 30. 6. 1920. v obveznicah 2 in pol odstotnega loterijskega posojila v visini nad 4 milijarde dinarjev.

Že radi tega je upravičena zahteva, da gre na breme cele države tisti del odškodnine za vojno škodu, ki ga je plačati se našim državljanom, ki so bili izpušteni v prvotnem zakonu o vojni odškodnini.

Delala bi se krivica banovinam, oziroma prebivalcem prizadetih banovin, če bi se sedaj preneslo nanje breme odškodnine, ki jo je plačati prebivalcem, ki slučajno prebivajo v banovini, in to za vojno škodu, ki so jim jo povzročile vojne operacije većinom izven današnje meje naše države.

Ni torej nobenega razloga, da bi se rešitev vojne odškodnine zategovala še dalje radi preurejevanja naše države vsled omenjenega sporazuma s Hrvatsko banovino, posebno, ker je skrajni čas, da pride stvar do končne rešitve, na katero oškodovanci težko čakajo, že nad 20 let. Pri tem ne gre za kako visoko vsoto odškodnin prejkone le za malo več nego 1 stotinko odškodnine dane v vsoti 4 milijard dinarjev vojnim oškodovancem iz bivše Srbije i Črne Gore. Skrajni čas je, da se ta odškodninska zadeva ki je majhne važnosti za zaklad naše države a velike važnosti za oškodovance, v kratkem reši in da tudi naša država s tem vrši dolžno skrb za dobrobit svojih državljanov

Dr. M. Pretner.

POLITIČKE BILJEŠKE

TALIJANSKA »VELIKA TAJNA«

»Popolo d'Italia« istakao je neki da u svom članku: »Ako dodje do sukoba na bliskom istoku između Sovjetske Rusije i Njemačke s jedne strane a Francuske i Velike Britanije s druge strane, Italija koja je uvijek naglašavala svoj protuboljševički stav umjet će poduzeti potrebne mjere. U takovoj situaciji možemo da otkrijemo »našu veliku tajnu«. Ta se tajna sastoji u slijedećem:

1. Italija je isto toliko protuboljševička, kao što je i protudemokratska. 2. Italija će sačekati da li će biti ugroženi interesi Italije na Sredozemnom Moru bilo od strane Francuske i Velike Britanije, bilo od strane Sovjetske Rusije.

TALIJANSKI ZAKON O RASI

Objavljen je talijanski zakon o rasi u raznim profesijama. Ovaj zakon predviđa da ni jedan Talijan židovskog podrijetla ne može biti urednik lista. Isto tako ovim zakonom predviđene su vrlo stroge odredbe za profesije liječnika, apotekara, državnog odvjetnika itd. Zakon je stupio na snagu 1. ožujka.

DALMATINCI NA GROBU D'ANNUNZIA

Na obljetnicu D'Annunzije smrti posjetili su njegov grob u Vittorioalu pod vodstvom predsjednika društva invalida, narodnog poslanika Delcroixa, dalmatinski borci. Pjevana je dalmatinska himna i održani su prigodni govori.

GROF CIANO O UTJECAJU TALIJANSKE KULTURE U SVIJETU

Talijanski ministar vanjskih poslova grof Ciano dao je interview suradniku revije »Primato« o utjecaju talijanske kulture u svijetu. Prije svega je podvukao, da je 1930. broj studenata koji su na stranim sveučilištima studirali talijanski jezik i literaturu iznosio 20.000. Već u 1939 iznosio je broj tih studenata u raznim institutima za talijansku kulturu u inozemstvu 36.000. Pored toga tečajem prošle godine posjećivalo je 80 tisuća studenata u inozemstvu slobodne tečajeve talijanskog jezika. Broj talijanskih profesora na stranim sveučilištima i srednjim školama, koji je 1930 iznosio 36 popeo se tečajem prošle godine na 233. Isto tako popeo se u istom razdoblju broj Instituta za talijansku kulturu u inozemstvu od pet na dvadeset. Te činjenice pokazuju sve veći uticaj talijanske kulture, ali su istovremeno — prema grofu Ciano — znak koliko važnosti strane države daju političkim i kulturnim vezama s Italijom. Tome cilju poslužile su i izlozbe talijanske knjige u inozemstvu. Pored toga u Italiju dolazi na studije ne samo sve veći broj mladih umjetnika, već i inženjera, liječnika, pravnika, sociologa i političara.

POMEMBNA PREUREDITEV FAŠ. ORGANIZACIJ

Veliki fašistični svet je odredil obsežno reformo strankinih organizacij kakor tudi stranke. Od neposredne povezanosti s stranko je izločil šest organizacija, ki so bile doslej odvisne od nje, odselej pa bodo popolnoma avtonomne. Med najvažnejšimi organizacijami, ki postanejo sedaj avtonome, je »Dopolavoro«. Ostale so: Zveza družin v fašistični revoluciji padlih članov, Zveza ranjenih revolucionarnih bojnikov, olimpijski odbor, Zveza rez. častnikov in Ital. pomorsko društvo. Druga pomembna novost je imenovanje »političnih zaupnikov« v stranki. Poleg tega se je stranka odpovedala vsem dnevnim listom, ki jih je do sedaj imela v svoji posesti.

NEMŠKO GLASILO ZA NEMŠKE SREDNJE ŠOLE

Novosadski nemški dnevnik »Deutsches Volksblatt« prinaša članek pod naslovom »Žalostno poglavje«. V tem članku se nemški list pritožuje, češ da Nemci v Jugoslaviji nimajo nemških srednjih šol, kar niža nemška gimnazija tako rekoč sploh ni upoštevana vredna. Dalje list zahteva, naj bi se, dokler ne bo odprta popolna nemška gimnazija, takoj po vseh državnih gimnazijah ustanove posebni nemški tečaj, ki bi jih kaipada vodili nemški profesorji.

STANJE TALIJANSKIH FINANCIJA

Novi talijanski proračun predviđa izdatke sa 34 milijarde 895 milijuna lira, a državne prihode sa 29 milijardi lira. Za naoružanje izdat će se 10 milijardi 843 milijuna lira. U toj svoti nisu uračunati vanredni izdaci, koji su prošle godine iznosili 17 milijardi 519 milijuna lira. Ovogodišnji deficit redovnog državnog proračuna iznosi 5 milijardi 893 milijuna, a prošlogodišnji bio je 4 milijarde 755 milijuna. Ukupni talijanski državni deficit iznosio je u zadnjih pet godina 65 milijardi lire

VIJESTI IZ RODNOG KRAJA

STRAHOVITA NESREĆA U RAŠKOM UGLJENOKOPU

86 MRTVIH, PREKO 100 RANJENIH

Labin — U srijedu 28. veljače oko 4 sata ujutro došlo je u raškom ugljenokopu do strašne nesreće, prigodom koje je, koliko se do sada moglo ustanoviti poginulo 86 rudara, dočim ih je preko stotinu što lakše, što teže ranjenih. Do nesreće je došlo uslijed eksplozije plina u dubini od 280 metara, no koji je neposredni uzrok nije dosad bilo moguće ustanoviti. Među rudarima, koji su kovali u blizini velike dvorane br. 31, u

kojoj je uslijedila eksplozija, nastala je panika i oni su se razbjegli na sve strane po pokrajnim hodnicima.

Odmah nakon eksplozije priskočili su pomoćni odredi a tehnički stručnjaci pretražili su cijeli rudnik, da ustanove ne prijeti li opasnost i drugim rovovima.

Na izlazu iz rovova bilo je na stotine žena i djece, koji su, čuvši za katastrofu, očajno čekali vijesti o onima koji su se u to doba nalazili u rudniku.

Za sada se još ne zna imena poginulih i ranjenih, jer ih službeno saopćenje ne spominje.

Sva je Istra veoma potištena i uzbudjena zbog te strašne nesreće, jer u Istri tako rekuć nema sela koje nema nekog od svojih na radu u ugljenokopu. Među ranjenima i poginulima najveći ih je broj, kako se saznaje, iz južne Istre.

OGENJ POVZROČIL VELIKO ŠKODO NA BOROVCIH

Knežak, februarja 1940. (***) V nedjelju, dne 11. t. m., se je nenadoma pojavio oganj u kompleksu, zasajenim z borovci okrog vrha Milanje u blizini Snežnika. Ogenj se je silno hitro širio i izazvao velik obseg. Pri gašenju požara so bili najprej karabinerji in vojaštvo, a kmalu so prišli tudi gasilci iz Ilirske Bistrice. Vsi skupaj so imeli precej dela, preden so ogenj zadušili. Obseg zemljišča, ki ga je ogenj zajel in višina škode ni znana, vemo le da je znatna. Tudi vzrok požara nam ni znan, najbrže pa je kriva neprevidnost.

AMNESTIJA U ITALIJI

Pula — Povodom rođenja trećeg djeteta talijanskog prestolonasljedničkog para, princeze Marije Gabrijele, podijeljena je u Italiji amnestija.

U Puli je pušteno na slobodu ok 60 kažnjnika, a stotinjak osoba, koje su na slobodi ne će uopće trebati odgovarati pred sudom.

TATINSKA DRUŽBA POD KLJUČI

Trnovo, februarja 1940. (***) Trnovskim posetnikom so že dalj časa previdni tatovi povročali škodo na polju v gozdu in drugod, kjer je le bilo kaj primernege, da se je dalo lahko vnovčiti. Zadržani, precej drzna tatvina je bila prizadejena posetniku škrlju. Zlikovci so mu posekali za cel voz borovcev, pri nekem drugem posetniku so si izposodili konje in voz, da so lahko borovce odpeljali na prodaj, pa so jih pravočasno zalotili. Mladi tatinski tolpi je načeljeval Čeligoj Stanko iz Trnovega, kot so delavci pa so mu drugovali neki mladeniči, doma iz Sabonj. Oblastva so jih po tem dejanju aretirala in vsi so bili ogeljeni v reške zapore.

ZVIŠANJE KOLKOVIN

Postojna, februarja 1940. (***) Nove naredbe, ki se nanašajo na zvišanje kolkovin, so povzročile pri naših trgovcih, zlasti podeželskih, tako dezorientacijo, kot še nikoli doslej. Kot je znano so italijanske oblasti glede kolkovanja stroge in neprizanesljive. Od časa do časa pregledujejo finančni organi korespondenco trgovcev, posebno pa došle fakture in vse kar spada pod zakon o taksah. Vsako pomanjkljivost, pa četudi ji je vzrok nevednost, kaznujejo z obšutnimi globami. Ob zadnjem zvišanju kolkovin pa se radi pomanjkljivih tolmačenj naredbe ne spozna nihče več, tudi merodajno uradništvo ne. Naši ljudje se nimajo kam, niti ne morejo nikamor obračati po informacije.

TRŠČANIN SE BORI U FINSKOJ

Trst — U jednom milanskom listu objelodanjen je razgovor dopisnika toga lista s jednim našim čovjekom iz Trsta, koji se danas bori na strani Finaca. To je neki Štefanić, iz tršćanskog predgrađa Sv. Jakoba. Štefanić je Slovenac, a po imenu sudeći možda i Hrvat, koji se je svojedobno ukrcio na jedan Kozulićev parobrod za Ameriku. Tamo je upoznao mladu jednu Finkinju i pošao s njome u Finsku, gdje i sada živi i bori se zajedno sa svojom ženom protiv Rusa. Svoj rodni kraj nije zaboravio, nego je s rodbinom u Trstu još i danas u živom saobraćaju.

NOVA TOVARNA

Trnovo pri Il. Bistrici, februarja 1940. (***) Lastnik lesne tovarne v Koritnicah je pred dnevi sklenil kupoprodajno pogodbo z Josipom Perkanom in Francem Valenčičem iz Trnovega ter Korajžnikom iz sosednih Dragopolj. Imenovani domači so odstopili velik kompleks njiv in travnikov v Trnovem, med železniško progo in strugo Reke, za znesek ca 100.000 lir. Kupec bo baje na kupljenem zemljištu sezidal novo tovarniško poslopje ter ga opremil z najmodernijimi stroji za izdelovanje vseh vrst papirja.

ARETACIJA

Podgraje, februarja 1940. (***) Iz neznanih vzrokov so odpeljali v reške zapore tukajšnega domačina in rezervnega oficirja Ivana Potočnika. Aretiranec ima učiteljsko diplomu, a je bil že dalj časa brez posla. Še pred nedavnim se je poročil v upanju, da mu bo kot poročenemu lažje dobiti službu učitelja ali pa kako drugo primerno mesto.

STOGODIŠNJA STARICA PRIČA...

Klana. — U Klani živi starica, koja će na godinu navršiti stotinu godina. To je Lucija Laginja, rođena Rašpor. Rođena je godine 1841, a još je uvijek svježa i čila, te obavlja sama sve kućne poslove, pa čak i rublje pere sama. Inače ide redovito svakog dana u crkvu, gdje marljivo prebire zrnca krunice.

Zanimljivo je, da se stara Lucija sjeća skoro svih događaja, koji su se zbili posljednjih 90 godina. Naročito joj je živo u pameti potres, koji se dogodio u mjesecu ožujku 1870. godine.

Bilo je oko 9 sati na večer — priča starica, baš na sam post. U Marčeljinoj gostionici plesalo se je na veliko, kad se na jedampit sve zatreslo, kao da se prodrila utroba zemlje. Ljudi su izletjeli iz gostionice i iz svih kuća. Kroz devet dana čula se mukla tutnjava. Ljudi uopće nijesu stajali u kućama, nego pod šatorima od vreća, plahta i svega, od čega se dalo napraviti nekakav krov. Kuhali su i jeli vani. Na svu sreću dani su bili dosta ugodni. Tek nakon devet dana ljudi su se počeli vraćati u svoje domove. Kao da ih je sam

Bog čuvao — priča dalje stara Luca — kuće su uglavnom ostale čitave, tek je tu i tamo po koja, bila napuknuta. Po drugim mjestima Krasa i Primorja posljedice su potresa bile mnogo teže. Sav je narod bio uvjeren, da je potres došao kao kazna Božja zbog prevelike raskalašenosti za vrijeme pusta. Zato se je pučanstvo pod vodstvom svog župnika Franje Koseca (kasnijeg kanonika u Trstu) zavjetovalo da će svake godine na pust ići u procesiji iz župne crkve u crkvu Sv. Roka gdje će se održati pjevana misa, a popodne svetani blagoslov.

Taj se je zavjet održao do danas ne samo u Klani, nego i u Studenju, koja sada spada pod Jugoslaviju, a nekad je, i ona spadala pod župu Klana...

Mnogo je toga još pričala starica, koja se vrlo dobro svega sjeća, i kad bi čovjek sve popisao mogao bi napisati cijelu knjigu. Seljani je cijene i spremaju se da njezin stoti rođendan svetano proslave. Klana je rodno mjesto pokojnog oca hrvatskog bana Matka Laginje, a i stara Luca Laginja mu je neki daljnji rod

NOVA NASELJA V JULJSKI KRAJINI

Že pred dvema leti je bilo zgrajeno novo naselje v rudarskih revirjih ob Raši, ki je bilo pozneje proglašeno za samostojno občino pod imenom Arsia. Pred kratkim je italijanski kralj dovolil občini poseben občinski grb na katerem so poleg liktorskega snopa, okvirjenega od dveh lovoričevih venec in italijanske trikolore, srebren rudarski kramp in zlat žitni klas. Zadnja številka našega lista je poročala o projektu novega naselja v bližini Arsie.

V Trstu je nastalo v zvezi s veliko rafinerijo mineralnega olja naselje Aquilina in z zgradbo nove industrijske luke v Zaveljskem zalivu je predvidjena tudi gradnja večjega delavskega naselja.

Pri Doblarju ob Soči, kjer so zgradili veliko podzemeljsko električno centralo, pravkar nastaja nova vas, ki bo nosila ime »Isontinia«. Nekoliko nižje ob Soči je že nekaj let naselje Salona, po katerem je dobila tudi prejšnja občina Anhovo svoje ime.

Nakon vijesti, koja je izišla u tršćanskom listu priča o tajanstvenoj nemani sve se više širi po okolici, pa se djeca boje u blizinu. (O toj je špilji i svom pohodu u nju pisao u »Malom Istraniku« br. 9-10, god. X. Dr. Srećko Zuglia, koji je kao dječak zajedno s jednim svojim drugom zašao duboko pod zemlju u nju, ne bojeći se nikakve nemani. O ur.)

„NEMAN“ POD GRAČIŠĆEM

Gračšć — Dopisnik jednog tršćanskog lista ušao je u špilju, koja se nalazi ispod Gračišća i naišao je na tragove neke čudne životinje. O toj pećini kola medju narodom tajanstvena priča, prema kojoj da u špilji navodno živi neka nepoznata neman. Taj je novinar naišao na pjesku duboko pod zemljom na neke svježe tragove za koje se ne zna od kakove su zvjerke. Jedna noga izgleda kao da je od desetgodisnjeg djeteta, ali bez prstiju, a druga kao da je od mačke. Taj trag se pozna na vlažnom pjesku na više mjesta.

Istraživač te špilje domaći čovjek,

BONIFIKACIJA „PROŠTINE“

Vodnjan — U okolici Vodnjana prostiru se veliki kompleksi neobrađenog zemljišta, koji je sama škara. Toga zemljišta ima oko 328 hektara. Za sada pasu seljaci tuda ovce, i sijeku grmlje za vatru. Druge koristi od tog velikog kompleksa nema, te je zemljište, koje je vlasništvo vodnjanске općine, više op-

ćini na teret nego na korist. »Zavod za gospodarski preporod zemlje« kani sada tu zemlju zvanu »Proština«, obraditi i zasadi maslinom i vinovom lozom, jer kažu da bi na njoj dobro uspijevale. Naslaga plodne zemlje u tom inače krševitom kraju je duboka od 25 do 80 cm a negdje čak do 3 metra.

OBISK REŠKEGA PREFEKTA V IL. BISTRICI

Reka, marca 1940. — Dne 26. februarja je reški prefekt obiskal v spremstvu drugih predstavnika oblasti premogovnike lignita v okolici Ilirske Bistrice. V njegovom spremstvu so bili tudi odlični krajevnih fašističnih organizacija ter koncesionar premogovnikov ing. Leonardo D'Acquista, ki že pet let raziskuje je okolišni teren s svojimi sredstvi, da bi našel bogatejše sklade premoga. Prefekt se je tudi podal v rove nekaterih

premogovnikov in se je uveril o izvršenem delu na tem području ter prav tako o kakovosti izkopanega premoga in o daljnjih mogućnostih razvoja. Dal je tudi navodila, kako naj delo napreduje in kako naj bi se dosegla najviša količina premoga, ki ga Italija v sedanjem času tako krvavo potrebuje. Prav tako se je prefekt zanimal za položaj kmetovalcev ter je obiskal tudi kmetijsko zadruhu.

SLAB ROD MASLINA

Cres. — U smislu uredbe o predavanju živeća i drugih zemaljskih plodina morali bi bili i ovdjašnji seljaci predati ovogodišnji prihod maslina u zajednički parastatalni magazin. Kako je međutim maslina ove godine kod nas vrlo slabo rodila, te je ne će u svemu biti niti 50 vagona, to je vlast seljake za ovu godinu oprostila od predavanja maslina u magazin. Magazinsku taksu od 92 lire po kvintalu potrebno je međutim da svatko plati.

ZVIŠANJE DAVKA NA NEPREMIĆNIE

Trst, februarja 1940. (***) Davek na nepremićnine odnosno na zgradarino je bil povišan v novem davčnem letu, in sicer prav znatno. Baje so predvideli, da bo ta dodatni zvišek davka na zgradarino znašao letno 7 milijard lir.

PRETEP V GOSTILNI

Prem, februarja 1940. (***) V neki tukajšnji gostilni se je vnel prepri med štirima domačini in koloni, nastanjenima na posessu na Turnu, ki je končal s pretepom. Prvi so bili odvedeni v reške zapore, drugi pa v bolnico.

DROBIŽ

— Trst. — Meseca decembra je 21-letni Starc Marij ukradel Josipini Dolenčevi ročno torbico, v kateri je bilo 15 lir. Oblasti so tata kmalu prijele in ga postavile pred sodišće. Zaradi torbice s 15 lirami je bil kaznovan na 4 leta zopora in 6.000 lir denarne kazni. Ker pa je ravno te dni nastopila amnestija zaradi rojstva v kraljevici hiši, mu je bila odpisana kazen. — Zaradi kraje telefonske žice sta bila 20-letni Alojz Rupnik brez stalnega bivališća in 19-letni Emil Žerjal obsojena Rupnik na 2 leti, 6 mesecev zopora in 1800 lir denarne kazni, Žerjal pa na 4 leta ter 9 mesecev zopora in 2100 lir denarne kazni.

Trst. — Umrli so: Franc Božić 36, Aleksander Tržnovec 82, Bruno Ogris 40, Maksimilijan Tul 27, Amalija Batić vd. Golobić 68, Justina Čok vd. Rupnik 77, Anton Slokar 75, Martin Dobrila 80, Marija Perić vd. Cotic 82, Marija Dujanić 85, Ana Cunjac vd. German 73, Rudolf Bizjak 33, Anton Braz 75, Ivana Sila vd. Gollwitzer 51, Ivan Požar 45, Josipina Princić por. Boškin 47, Alojzija Planišić vd. Kobal 76, Ursula Komar vd. Koretić 70, Antonija Blaznik vd. Bizjak 79, Katatrina Fabjan por. Ražem 46, Benedikt Bratić 63, Evgen Rebec 72, Tezra Karnjel vd. Planinc 83, Ursula Križman vd. Dekleva 76, Marija Polak vd. Špetić 81, Franc Križmančić 54, Ivan Krasnica 57, Lovrenc Žigon 74, Lucija Ribarić por. Ribarić 44, Evgenija Kosovel vd. Podpoj 60, Amalija Levec por. Ozvald 68, Agustin Orel 68, Peter Bajt 54, Josip Majcen 82.

Trst. — Preteklo nedeljo se je pri-maši v stolnici pri sv. Justu spodrsnilo 77-letni Mariji Kuštrinovi. Zdraviti se bo morala pet tednov.

Gorica. — Za novega pokrajinskoga fašističnoga tajnika je imenovan Fulvij Gerardi na mesto dosedanjega tajnika dr. A. Vanellija.

Trst. — V nekdanji tovarni olja pri Sv. Ivanu je prišlo do teške nesreće. Ko so pobirali staro železo v nekem skla-dišču, so našli med drugim tudi grana-to. Pet delavcev jo je hotelo odpreti, pa je pri tem prišlo do eksplozije, ki je ubila tri delavce in ranila dva. Pogreb žrtve se je vršil na obćinske stroške.

Vipava. — Za župana v trgu Vipava je bil imenovan geodet Friderih Ticozzi.

Lokev. — Pretekli teden je pričelo goreti v hiši Franca Umeka. Takoj so poklicali gasilce iz Trsta. Čeprav so domaćini pomagali gasiti požar, je ogenj uničil celo hišo. Škoda znaša okoli 6000 lir in je pokrita z zavarovalnino.

Opatjeselo. — V Klancih je bila kaznovana gostilničarka Avgustina Perić, ker je imela odprto gostilno preko policijske ure.

Trst. — Ker so prodajale slabo mlieko, ki ni imelo odgovarajuće količine tolsće so bile kaznovane pred tržaškim sodišćem z denarnim kaznama po 200 do 300 lir sledeće mliekarice: Čepak Josipina por. Tul iz Dekanov, Ravber Marija por. Guštin iz Vel. Repna, Berdon Marina por. Cunja iz Loga, Pankrac Josipina por. Vodopivec iz Doline in Filipić Ema iz Doline.

Buenos Aires, Arg. — V Montevideu, Urugvaj, je umrl rojak Josip Furlan, doma od Vipave na Primorskem V starom kraju zapušća žena, brata in dve sestre, v La Sallu Ill., Združene države, pa sestru Jožefino Scheck.

Greenbelt, Md. USA. — Rudolf Bole, star 54 let in doma iz Postojne je pred dnevi podleleg paralizi, ki ga je mučila nekaj let. Zapušća družino.

Trviž. — Mate Vitelić pok. Martina, iako mu je već 59 godina još je uvijek ljubomoran na svoju ne manje staru ženu Milku rođ. Krizmanić. Nedavno ju je u nastupu ljubomore tako zviznuo željezom po glavi, da je morala liječniku. Osuđen je na 3 mjeseca i 15 dana zatvora, iako mu je žena sve oprostila.

Miren. — Vojaški avtomobil se podrli 18-letno Vero Mezetičevu, ko se je peljala s kolesom domov. Teško ranjeno so je odpeljali v goriško bolnišnicu, kjer pa je kmalu nato umrla.

Fažana. — Eduard Kršin i Petar Mišić te Franjo Žilić i Antun Karlović uapšeni su u času kad su nosili na ledjima punu vreću ribe uhvaćene dinamitom. Kažu da riba šuti. Ova je međutim govorila i previše glasno tako da su krivci morali priznati da su je lovili na nedopušten način. Uapšeni su.

Sveta Lucija kod Labina. — Par dana pred Božić provalili su lopovi u gostionu Dragutina Dobrina i odnijeli par sto lira i nekoliko paketa cigareta. Sada je lopov pronađen u osobi Antuna Dobrina Vinkovog, koji je osuđen na 8 mjeseci zatvora i 700 lira globe.

USPOMENE NA GOSTOVANJE ČLANOVA ZAGREBAČKOG KAZALIŠTA U ISTRI

Poznati glumac i dugogodišnji upravnik raznih glumačkih družina, koje su gostovale po svim hrvatskim krajevima, Mihajlo Marković, objelodanio je u posljednje vrijeme cijelu seriju svojih zapamćenja iz onog doba. Za nas su od naročite važnosti uspomene njegove na Istru. U »Hrvatskom Dnevniku« od 11. veljače o. g. iznosi g. Marković niz veselih i zanimljivih zgodica iz onih dana.

Gospodin Marković nije još završio svoja zapamćenja i mi s naročitim interesom očekujemo nastavak. Za nas u Istri bio je u ono doba dolazak članova zagrebačkoga kazališta, dolazak Marije Ružičke-Strozzi, ne tek obično gostovanje putujuće neke kazališne družine. Za nas je to bila kulturno-nacionalna manifestacija, koja je elektrizirala duhove, koja nam je digla ponos, da smo sami u svojim očima porasli. Kod nas se naime u Istri glumačku umjetnost nije dotad uopće poznavalo do li po raznim talijanskim družinicama, koje bi dolazile s onkraj mora. Lako je dakle shvatiti, kakvi su nas osjećaji prožimali, kad smo s dasaka čuli krasnu našu, živu izgovorenu riječ. A to nije bila kakvagod »šmira«, nego glumačke klase. Riječi tada izgovorene mnogim našima po Istri zvonko zvuče još i danas, nakon 30 i toliko godina. Gospodin Marković se je za sada, ograničio tek na iznašanje nekih sitnijih epizodica. No, kako rekomo, on još nije završio, pa očekujemo nastavak. Bilo bi zgodno saznati njihove utiske s proslave 25 godišnjice umjetničkoga rada Marije Ružičke-Strozzi. Ona je naime taj svoj jubilej proslavila u Pazinu i mi smo joj po tadašnjem načelniku pazinskog, pokojnom Simi Kureliću, poklonili srebrni lovorov vijenac, a oduševljenje je bilo toliko da se ne da opisati. Čujmo, kako opisuje g. Marković svoj boravak u Istri:

Davno prije svjetskoga rata bio sam na čelu jedne veće kazališne družbe pod imenom »Primorsko kazalište«. Ova je družba bila namijenjena primorskim i istarskim gradovima, u kojima su se bila potpuno udomaćila gostovanja stranih, dobro subencioniranih kazališnih družina u tolikoj mjeri, da je gotovo bila ugrožena i sama naša narodna riječ.

Baš iz tih razloga podupiralo je zagrebačko kazalište prikrivenim putem svim sredstvima ovu moju naoko privatnu družbu, dok sam ja već tada bio eksponent zagrebačkog kazališta, te su u ovoj mojoj družbi gostovali izmjenično svi prvaci zagrebačke drame, a pokojna velika hrvatska tragedkinja markiza Ružička-Strozzi, skoro stalno putovala s nama po primorskim i istarskim gradovima. Neka to posvjedoči ovaj originalni list velike naše pokojnice, koji ću ovdje navesti:

»... Ne mogu Vam pukim riječima izraziti i uvjeriti Vas, što sam oćutjela, kad sam pročitala — ne jedanput — Vaše cijenjeno pismo, gdje spominjete ono zlatno doba naših gostovanja po dragoj nam Dalmaciji, Istri (moja duboka rana!) po svim onim divnim, sretnim nekoć krajevima, koji su danas u sirovi zavijeni. — Budite uvjereni, dragi gospodine direktore, da su mi ta gostovanja, to putovanje pod Vašim sjajnim neprispodivim genijalnim vodstvom najmilijom uspomenom moje umjetničke karijere...«

Djelovanje ove moje družbe i njezini veliki uspjesi bili su povod kasnijem službenom osnivanju Podružnice zagrebačkog kazališta, čije je vodstvo opet meni bilo povjereno. Ova moja družba »Primorsko kazalište« uživala je tada opće simpatije svih primorskih i istarskih gradova, jer je bila — zahvaljujući zagrebačkom kazalištu — u sva-

kom pogledu dobro fundirana i opremljena, pa je mogla potpuno izdržati konkurenciju stranih većih društava.

Zaputio sam se dakle s tom družbom jedne jeseni smjelo u najizloženije naše gradove u Istri, kao: Pulj, Trst, Pazin, onda Opatiju, Rijeku, Zadar itd.

Stigli smo u Pulj nekako početkom mjeseca studena i počeli svoja gostovanja u velikoj dvorani tamošnjeg Narodnog Doma u znaku najvećeg narodnog oduševljenja, pred punom kućom svake večeri, kako iz samoga Pulja, tako i iz bliže okolice.

Za sve vrijeme našeg gostovanja bio je veliki Narodni Dom gotovo opsjedan hrvatskim življem i postao upravo središte narodnih manifestacija.

Te manifestacije razvijale su se iz dana u dan u sve većim dimenzijama, pa su na koncu svratile na sebe pozornost tadanjih tamošnjih austrijskih vlasti.

Ali kako sam ja imao urednu koncepciju, a uz to sva kazališna djela odobrena po mjerodavnim vlastima, to nam nisu mogli osujetiti naš rad bez stvarnoga uzroka, čega sam se ja strogo čuvao znajući, gdje se nalazimo.

Kako sam u družbi imao i jednoga markantnoga člana, koji je obično radi svoje figure i glumačke spremlje glumio herojske, junačke uloge, ili opet razbojnika kao Savu Čučija u »Graničarima« i slično, to su ga kolege od dragosti i šale prozvali »Komitadžijom«, premda je u duši bio tako pitom i nježan, da ni mrava ne bi pogazio. Sve to nije smetalo, da jednoga dana — zbog tih naivnih glumačkih šala — bude od nekuda proglašena nezgodna vijest, da ja imam i neke komite čija je prisutnost štetna i opasna po Pulj kao glavno sjedište i arsenal tadanje austro-ugarske ratne mornarice.

Zahvaljujući jedino instinskom i svojiskom zauzimanju dra Matka Laginje,

tadanjeg vidjenog advokata u Pulju i istaknutog istarskog nacionalnog borca — kasnijega bana Hrvatske — nekako se ova stvar zabašurila. Jedino sam dobio ozbiljnu opomenu: da članovi kazališta u buduću ne zalaze po krugu ratnog pomorskog arsenala.

Nakon toga počela je ponovna stroga cenzura svih hrvatskih komada, koje smo još imali prikazivati, u kojima je ovoga puta igrala vrlo važnu ulogu — crvena olovka. — Osobito je to važilo za Dragošićev komad »Posljednji Zrinski« i Car-Eminovo »Zimsko sunce«. Ta je stroga cenzura išla tako daleko, da se skoro ti komadi gotovo nisu mogli prepoznati nakon toga, te smo jedva čekali da završimo to gostovanje u Pulju, koje je i onako bilo pri kraju, pak da se zaputimo u Trst, gdje smo već imali osiguranu dulju i jaču sezonu u velikoj dvorani tamošnjega Narodnog Doma, uz stalna i češća gostovanja zagrebačkih prvaka umjetnika: Strozzi, Fijan, Borštnik, Dimitrijević, Šramova itd.

Na putu za Trst zadržali smo se na nekoliko predstava u gradu Pazinu, gdje smo bili pozvani od tamošnjih istaknutih narodnih ljudi, koji su nas sjajno dočekali i primili, ustupivši nam za gostovanje besplatno prostorije svoga Narodnog Doma. Učinili su sve da osiguraju veliki i potpuni uspjeh, tako da su sve predstave bile svake večeri do posljednjeg mjesta rasprodane, a ova kratka sezona, koja je bila predviđena kroz samo jednu sedmicu, produžena je čak na tri nedjelje.

Kako se približavao katolički Božić i sav se svijet tamo počeo spremati za ovaj veliki praznik Kristova rođenja, i mi smo tri dana ranije obustavili svoje predstave i počeli se spremati za što bolji božićni repertoar. Sada nastade među članovima dogovor: kako će oni proslaviti svoj Božić? Bilo je među njima katolika i pravoslavnih, ali primili su predlog, da svi zajedno proslave ovaj prvi katolički Božić, koji prvi po redu dolazi, i koji slavi i sav ostali narod ovdje, jer »tko zna, kako će nam kasnije biti i hoćemo li imati ovakvu zgodnu priliku kao ovdje, kad bude došao pravoslavni Božić« itd. Svi se u tome složili, da proslave prvi Božić pridržavajući sebi poneki pravi, da kasnije slave i pravoslavni Božić. I kad su još čuli, da na prvi dan Božića, kao na dan crkvene norme, ne smije biti predstave ni po danu ni na večer, jer to u tim krajevima u ono doba nisu dopuštale crkvene vlasti, onda su se potpuno oduševili, da što svečanije proslave katolički Božić.

Kako se tamo osobita pažnja poklanja Badnjem danu, to su nas domaći uvjeravali, da to i jest glavno kod njih, moji su članovi odnekuda smogli i krasan bor, okitili ga i spremali se, da svi korporativno idu u crkvu na božićnu ponoćku. Članovi su, i katolici i pravoslavni, donijeli ovu odluku, da sla-

ve ovaj prvi Božić, gotovo nesvjesno spontano, bez ikakve tendencije, ali to je toliko simpatično primljeno kod tamošnjeg građanstva da su se upravo nadmetali, tko će im više pažnje ukazati s različnim darovima i pozivima u njihove domove. Za vrijeme proslave glumačkog Badnjaka u Istri mnogi su građani ostavljali svoje domove i dolazili među glumce, da im čestitaju Badnje večer, dok su po danu glumci dobivali čitave košare, lijepo iskičeno i pune raznih poklona: proseka, likera, slatkiša, voća i drugih djakonija.

Poslije ponoćke, pred crkvom, prigodom čestitanja božićnih praznika, ljubili su se glumci s građanima tako srdačno, kao da su odrasli zajedno...

Odmah nakon božićnih praznika zaputismo se u Trst, najtoplije ispraznjeni od cjelokupnog hrvatskog pazinskog građanstva sve do kolodvora.

ITALIJA I ENGLESKA

U polemici s laburističkim »Daily Heraldom«, koji je istakao potrebu da Saveznici pokažu ofenzivu protiv Italije, jer da nema razlike između Italije, Njemačke i Sovjetske Rusije, »Giornale d'Italia« odgovara ovako:

»Može se jasno kazati »Daily Herald« i njegovim mnogobrojnim prijateljima, da prijetnje njegove vrste mogu samo cementirati kao prirodna reakcija zaštitničku solidarnost lamo gdje ona već postoji i stvoriti novu solidarnost tamo gdje je od sada još nema i pored razlike u polaznim točkama.

Ove posljednje riječi — primjećuje rimski dopisnik beogradske »Politike« — narotito su pale u oči. »Giornale d'Italia« želi kazati, da ne treba isključivati mogućnost zajedničkog istupanja Italije, Njemačke i Sovjetske Rusije protiv Engleske i Francuske, ako ove poduzmu kakvu akciju protiv Italije. Naravno nagoviještanje te mogućnosti ne znači još da treba očekivati njeno ostvarenje. Ali se smatra više nego karakterističnim, — veli dopisnik »Politike«, — da službeni talijanski organ može uopće stavljati u izgled mogućnost suradnje Italije i Sovjetske Rusije.

*

Od 1. III. pooštrena je pomorska blokada protiv Njemačke, te je proširena i na neutralne brodove, koji prevoze njemački ugljen, kako bi se III. Reich što više ekonomski oslabio. Ta engleska mjera pogodila je talijanske brodove koji su kralci u nizozemskim lukama njemački ugljen za Italiju i koji sada ne mogu isplivati. Zbog toga je fašistička vlada uputila Londonu protestnu notu, koja je doduše oštra, ali se iz nje ne da ustanoviti, kakav će razvoj zauzeti ovaj englesko-talijanski spor. Fašistička vlada ističe, da engleska mjera nije zakonita u toliko više, što je britanskoj vladi poznato, da je Italiji njemački ugljen neophodno potreban za život i rad talijanskog naroda. U Londonu se ističe, da je Engleska spremna da prizna talijansku potrebu za ugljenom bude prema Italiji pomirljiva i da joj stavi na raspolaganje svoj ugljen u zamjenu za talijansku robu.

Posljedice ovoga talijansko-engleskoga spora mogu biti dalekosežne, ali se još ne može sigurno reći, u kakvom će se pravcu razviti.

KULTURNA KRONIKA

SKLADBE ZORKA PRELOVCA

Ob obletnici smrti pomenbnega slovenskega skladatelja Z. Prelovca smo. Njegovi pevski prijatelji so pred dvema mesecema priredili velik koncert njegovih skladb in se na ta način oddolžili njegovemu delu in spominu. S koncertom je bila pokrenjena tudi misel postaviti spomenika, ki bo pričal, poleg njegovih skladb, še poznim slovenskim rodovom o njegovem velikem ustrajanju na polju slovenske glasbe in petja. Res je, da so Prelovčeve skladbe same najboljši in najtrdnjši spomenik, ki ima svoje temelje v narodovi duši in kate-rega ne bo mogoče uničiti, dokler bo le živ slovenski narod. Bil je pravi pevec narodove duše, bil je izrazil ljudski skladatelj. Mnogo njegovih pesmi je prepeva narod, ponarodele so in ravno v tem je njegova veličina in pomen.

Mnogo nad sto pesmi je uglasbil, gotovo pa njihovo število dosega tudi dvesto, saj je komponiral posvečeno in razdajal svoja dela družinam in posameznikom ne da bi zabeležil komu je dal eno ali drugo skladbo. Le na ta način bi imeli točen pregled njegovega dela, tako pa bo nemogoče točno ugotoviti njegovih skladb.

Vso skladateljsko snov Z. Prelovca moramo razdeliti v štiri dele in sicer: skladbe za moški zbor, za mešani zbor, samospeli s klavirjem in razne skladbe.

Moških zborov, ki so samostojne skladbe ne glede na večje zbirke, je po skladateljevem seznamu nič manj kakor 44. So to njegove najlepše in najboljše skladbe, ki jih pojejo vsi zbori in so vedno na programih raznih koncertov, izmed katerih so mnoge že panarodele. To so predvsem pesmi rdečih nageljinov in ljubezni: Jaz bi rad rdečih rož; Zapij mi pesem, o dekle; Škrijančku; Nageljni rdeči in sedem si rož. Za temi pa je najmočnejša njegova skladba na narodno besedilo iz svetovne vojne: Oj, Deberdob. Kdo je ne pozna? Večno lepa je in večno pomenbna. Nad 8000 izvo-

dov jo je že med slovenskimi pevci. Za temi skladbami so najbolj znane in priljubljene njegove nagrobnice: Poljana toži, Nad mojim grobom, ki so jo prvič izvajali na omenjenem koncertu. Gozdčič je že zelen (narodna), Vse na svetu mine in Zvonjenje oglašča.

Manj znane so številne himne, ki jih je poklanjal raznim pevskim društvom. Te so: Slava delu, Zeleni prapor, Poštarska himna, Bele zastave (Grafika), Puntarska himna iz l. 1573, ki pa je še vedno v rokopisu, Himna bežigradskega pevskega društva, Čateška himna, Kajfeževa himna in Geslo pev. društva Loški glas.

Ostali moški zbori so: O, da je roža moje srce, Le enkrat še. Slovo pod oken-cem, Bela, rdeča je greda, Bajka o carju, Samo še zdaj, Oj, nageljni rdeči, Nageljček na oknu in Ajda, ki sta še v rokopisu, Tam na vrtu, Jaz pa pojdem, Moja pesem, Cvetica in hrošč, Kje so tvoje rožice, Zanjica, Breza, Trubadurka, Mlatiči (rokopis), Zeljce, Jesenska, Bela breza, Prvi greh, Kaj mi nuca planinca in Hišca pri cest stoji. Zadržje tri so narodne, besedilo ostalih pa je raznih slovenskih pesnikov: dr. Lovrenčiča, dr. Gradnika, Peruzija, Albrehta, Golarja, Kunčiča i t. d.

Vse te skladbe so po večini posvečene in bile darovane raznim pevskim društvom od najmanjšega do Hubadove župe. Največ jih je bilo priobčenih v »Zborih«, ki jih je pokojni sam urejeval.

Izmed mešanih zborov so trije še v rokopisu in sicer: Pastirica čredo pasla, Ko-roški večer, ki ga pripravlja Učiteljski zbor in Vaška bridkost v kateri je zajeto vse življenje našega kmeta. Odlična skladba je to in je bila prvič izvajana na spomin-skem koncertu. Ena tička, Ko so fantje (narodni): Pozdrav in Naposled sta bili priobčeni v »Zborih«. Narodna je izšla v »Pevcu«, Mati žalostna pa v Cerkv. glazbe-

niku. Mešana zbor: Zvezdici in Pomlad sta posvečeni pevskega zboroma, Zaplaški Materi božji (z orglami) pa župnišču na Čatežu.

Samospjev s klavirjem: Mraz, je bil priobčen v »Zvončcu«, prav tam tudi Lena muca za štiriglasni deški zbor. Tenorski samospjevi so: Prišla je jesenska noč, V album in Bela noč (Zbori); sopranski samospjevi: Tožba, Dekliška pesem in Enkrat pridi še dragi; altovski: Kaj te čaka divja roža; basovski: So še rožice v harteln (narodna) in Mrzeča je zunaj trda noč (Zbori). V rokopisu je še: Tvoje oči, o dekle.

V zadnjo skupino spadajo: Tako mi je dragi, ženski zbor z godalnim orkestrom (rokopis); dalje odlični mešani zbor s solom za sopran: Ave Maria, ki je prirejen tudi za orgle ali orkester. Tudi ta skladba je v rokopisu in jo hrani frančiškanski samostan v Ljubljani. Važen in pomenben je deški zbor: Očka moj je delavec (Zbor). V rokopisu je tudi ženski zbor s klavirjem: Na rožah rdečih. Najobsejnejše Prelovčovo delo pa je: Lepa Vida, narodna balada za soli (sopran, alt, bariton), mešani zbor in orkester. Poleg moškega zbor: Jaz bi rad rdečih rož, je tudi dvospev s klavirjem. Razen lepih nagrobnic je zložil pokojnik tudi dve žalni koračnici za klavir ali godbo na pihala (rokopis). Ženski dvospev s klavirjem Božična je bil priobčen v »Jutru« pred dvema leti.

Poleg naštetih posameznih skladb je zapustil še nekaj zbirk: Album 10 narodnih pesmi za moški glas s klavirjem, Sedem narodnih pesmi za srednji glas s klavirjem, Pevski vložki k dr. Remčevi igri: »Zakleti grad« in končno njegove posmrtnice 22 idrijskih ljudskih pesmi za moški in mešani zbor.

Iz vseh naštetih njegovih del sledi, da se je naš pokojni rojak Z. Prelovce postavil na odlično mesto med slovenskimi skladatelji. Naša dolžnost je bila ob obletnici njegove smrti, da smo mu s seznamom njegovih skladb postavili majhen spomenik in naših emigrantskih vrstah in v našem listu

B. L.

„Obzor“ o Emilu Lileku

Zagrebački »Obzor« objavio je u svom broju od 29. II. opširan nekrolog o Emilu Lileku, o čijoj smo smrti javili u prošlom broju. Pokojni Lilek, veli u uvodu, pisac (Dr. Ivan Esih), ide u red onih Slovenaca, koji su djelovali među Hrvatima savjesno i pošteno i koji su svojim književnim radom koristili i hrvatskoj nauci. Pisac se zatim detaljno bavi Lilekovim mnogostrukim radom i na koncu ističe da je »zaslužni i svjesni Slovenac Emil Lilek svojim pedagoškim djelovanjem među Hrvatima i svojim naučno-književnim radom zadužio i hrvatsku kulturu«.

BASPRAVA FRANA BARBALIČA O IZBORNIM BORBAMA U TRSTU GODINE 1907.

U časopisu »Duhovno življenje« (veljača 1940.) što ga izdaje slovenska kolonija u Buenos Airesu u Argentini, počinje Fran Barbalic poznati zagrebački poznavalac života Hrvata i Slovenaca u Istri, autor knjiga »Vjerska sloboda Hrvata i Slovenaca u Istri«, »Puško školstvo u Istri«, »Selo Peroje« itd., objelodanivati novu svoju veću, dokumentarnu raspravu pod natpisom »Izborne borbe u Trstu za bečki parlament godine 1907.« U prvom dijelu prikazuje autor Trst i okolice, broj glasača itd. Ta će rasprava izaći i u zasebnom otisku.

ENGLESKO DJELO O PULJ I TRSTU

Amsterdamska knjižara »Antiqua Boekantiquariaat« (Amsterdam, Keizersgracht 292) u svom najnovijem popisu knjiga (16. veljače 1940.) donosi niz engleskih publikacija, koje obrađuju naše krajeve odnosno naučne discipline, koje zanimaju hrvatske učenjake. Tako čitamo, da taj antikvarijat nudi djelo Thomasa Allasona »Slikoviti pogledi na starine Pule i Trsta. (table od W. B. Cokea, G. Cookea, H. Mosesa i C. Armstronga, London 1819. 67 str 7.50 hol. forinti)

Vijesti iz domovine

FUZIJA „ISTRE“ I „ORJEMA“ U NOVOM SADU

Novisad — Poslije dugotrajnih priprema, dogovora i sporazumijevanja, izvršena je najzad sretno fuzija novosadskih emigrantskih društava »Orjema« i »Istre«. Rad oko tog čina, bio je dug, jer datira još od prije godinu dana, kada su počeli prvi razgovori, koji su potom prekinuti i nastavljani na zajedničkom sastanku pretstavnik obih društava na dan 1. studenoga 1939. godine.

U nedjelju, 25. o. m. održane su u 9 sati najprije glavne skupštine obih društava, odvojeno u posebnim prostorijama Narodnog Spomen Doma. Kada su ove pojedinačne skupštine bile završene, sastali su se svi u zajedničkoj dvorani, da formalno izvrše i posljednji akt, t. j. da usvoje već odobrena pravila i da izaberu upravu, koja će ih povesti ka intenzivnijem, naprednijem i plodnijem radu i nastojanju za sveopće naše interese.

Dvorana u kojoj su se sastali članovi obih društava, bila je prepuna. Upadala je naročito u oči omladina, članovi »Orjema«, koja je bila zastupana u ogromnom broju. Lijepo su bile zastupane i sekcije društva »Istra«, ženska i sportska.

Zajedničku skupštinu otvorio je g. g. Dr. Ivan Prudan, apelacioni sudija. Zatim je pozvao pretsjednike obih društava, da iznesu svoje poglede po pitanju fuzije.

Prvi je govorio pretsjednik »Istre« g. Ante Mohorović. Zatim je uzeo riječ pretsjednik »Orjema« g. Vitomir Ujčić, profesor Trgovačke akademije.

Posle g. Ujčića održao je govor jedan omladinac. Njegov govor bio je prožet idealizmom i najljepšim patriotizmom.

Nakon toga, pretsjedavajući pozvao je zapisničare obih društava da pročituju zaključak svojih Skupština, koji se odnosi na današnju fuziju. Za »Istru« pročitao je zaključak tajnik g. Ivan Spinić, a za »Orjema«, g. Lujo Juričić, koji su izjavili, da su njihove današnje glavne skupštine jednoglasno prihvatile prijedlog da se oba emigrantska društva fuzioniraju i spoje u jedno društvo, što je Skupština toplo pozdravila.

Predsjedavajući, g. Dr. Prudan, pročitao je zatim pravila novog društva, koja je skupština jednoglasno prihvatila. Iza toga pristupilo se biranju novog upravnog odbora pa je za pretsjednika aklamacijom izabran g. profesor Vitomir Ujčić, raniji pretsjednik »Orjema«, koji je pozdravljen najvećim oduševljenjem.

Zatim su pročitana imena ostalih članova Upravnog i Nadzornog odbora, što je Skupština, jednoglasno prihvatila. Sa Skupštine je upućen pozdrav Nj. Veličanstvu Kralju Petru II.

U novoj upravi su zastupljeni svi slojevi; pored intelektualaca vidimo radnike, zanatlije, trg. putnike, omladinu kao i ostale. Omladina i radništvo su naročito dobro zastupljeni.

Na taj način je eto, srećno i na zadovoljstvo i jednih i drugih, a bez sumnje i na zadovoljstvo cjelokupne naše emigracije u Jugoslaviji završena ova današnja vrlo plodna skupština, na kojoj je došlo do fuzije dvaju bratskih društava u Novom Sadu u jedno, koje će se od sada zvati »Istra-Orjem«.

Emigrant

JUBILEJ HPD »JABLAN«

Hrvatsko pjevačko društvo »Jablan« proslavit će jubilarim koncertom 16. o. m. u Hrvatskom Glazbenom zavodu 20-godišnjicu svoga osnutka i neprekidnog uspješnog djelovanja. Bilježimo ovaj značajan događaj u životu ovog vrijednog zagrebačkog pjevačkog društva zbog toga, što je njegovo djelovanje poznato cjelokupnoj istarskoj emigraciji u Zagrebu. Članovi tog pjevačkog društva, a i kompletni pjevački zbor nastupao je često na istarskim prosvjetnim i zabavnim priredbama.

No još veće priznanje zaslužuje s naše strane »Jablan« po tome, što je na svojim brojnim koncertima propagirao glazbu istarskih glazbenika, a naročito Brajše — Rašana. Pokojni Brajša je nekoliko svojih posljednjih radova komponirao upravo za »Jablan«, koji je pred 20 godina nastao na Savskoj cesti — tamo gdje je niz godina živio i naš zaslužni glazbenik i kompozitor.

Rad! svega toga odatajemo »Jablanu« priznanje i zahvalnost te mu iskreno čestitamo na jubileju uvjereni da će i dalje s jednakom ljubavi propagirati našu hrvatsku istarsku pjesmu.

PROSVJETNO I POTPORNO DRUŠTVO »ISTRA« U SLAV. BRODU

Održat će svoju 13 po redu glav. godišnju skupštinu dne 10. III. 1940 god. u 3 sata po podne, u prostorijama Hrvatski Dom. Pozivaju se članovi da istoj prisustvuju u zakazano vrijeme bez obzira na pozivnice.

OBĆNI ZBOR DRUŠTVA »JADRAN-NANOS« V MARIBORU

I. redni obćni zbor društva »Jadran-Nanos« v Mariboru se bo vršil v nedjelju 17. marca ob 9. uri predpodne v mali dvorani Narodnega doma s sledećim dnevnim redom: 1. Pozdrav in otvoritev; 2. Čitanje zapisnika ustanovnega obćnega zbora; 3. Poročila funkcionarjev; 4. Poročilo nadzornega odbora; 5. Razrešnica; 6. Volitev nove uprave; 7. Eventualni predlogi; 8. Slučajnosti.

Člani in prijatelji društva kakor tudi zastopniki bratskih društev vljudno vabljeni! — Odbor.

NAŠIM SURADNICIMA I ČITATELJIMA

Idući broj, koji će izaći u redovito vrijeme, bit će posvećen uspomeni Oca Istre i hrvatskog bana Matka Laginje u povodu 10-godišnjice njegove smrti, koja pada 18. o. m. List će izaći u povećanom obliku s brojnim veoma interesantnim prilozima.

Isto tako izaći će u proširenom formatu i naš Uskršnji broj, koji će izaći tjeđan dana nakon broja, posvećena Laginji. Upozoravajući naše čitatelje na ovu okolnost, molimo naše uvažene suradnike da nam što prije pošalju svoje priloge, jer se redakcija uskršnjega broja mora iz tehničkih razloga prije uključiti nego kod obićnoga broja.

UREDNIŠTVO

Odgovorni urednik: ERNEST RADETIĆ, Krajiška ul. 12. — Vlasnik i izdavač: Savez jugosl. emigrantskih udruženja. Masarykova ul. 28a. II. — Broj telefona 67-80 »Istra« izlazi svakog tjedna u četvrtak. — Broj čekovnog računa 36.789. — Pretplata za cijelu godinu 48 D. za pola godine 24 D. za inozemstvo dvostruko, za Ameriku 2 dolara na godinu. — Oglasi se računaju po cjeniku. — Tisak: Jugoslovenska Štampa d. d., Zagreb, Masarykova ul. 28a. — Za tiskaru odgovara: Rudolf Polanovič, Ilica br. 131. — Rukopisi se ne vraćaju.

PROSLAVA 50-LETNICE PROF. DR. JOŽE LOVRENČIČA

Mladinski odsek Sedejeve družine je dne 2 t. m. priredil v društvenih prostorih proslavo za petdesetletnico svojega voditelja, pesnika in pisatelja prof. dr. Jože Lovrenčiča.

Ob polnoštevilni udeležbi članstva, ki je do zadnjega kotička napolnilo društvene prostore, je bil od mladih društvenih članov izveden program, ki ga je otvoril z lepim govorom o življenju in plodovitem delu slavljence društvenik Zvone Hribar. Sledila je dijaška himna »Gaudemus«, nakar so se vrstile recitacije samih Lovrenčičevih del in to:

»Naša zgodovina«, »Med vožnjo«, »Napisano pismo«, »Confessio«, »Begunci«, »Scholarica pesem«, »Pridi k nam Tvoje kraljestvo«. Med programom je član društva Ujčić ob spremljevanju klavirja zapel slavljencevo najljubšo pesem »Jaz bi rad rudečih rož«. V znak priznanja in zahvale je bil voditelju poklonjen lep šopek rož in srebrn lavorjev venec z narodnimi trakovi.

Po programu je ganjen vstal jubilar ter se zahvalil mladini za izkazano počastitev s kratkim a klenim govorom.

»PREŠERNOV VEČER« SOČE-MATICE

Društvo »Soča« matica v Ljubljani priredi v soboto 9 t. m. v salonu pri »Levu« ob pol 21 v spomin na 90 obletnico Prešernove smrti in bližajočo se 140-letnico njegovega rojstva »Prešernov večer«. Spominsko besedo o Prešernovem življenju in o njegovi pesmi bo govoril naš odlični literarni zgodovinar prof. dr. Ante Slodnjak, a najlepše njegove pesmi pa bo recitiral režiser Narodnega gledališča g. Ciril Debevec. Ta večer sodeluje tudi oddelek pevskega zbora »Sloga« pod vodstvom g. Premelca. Prijatelji in tovariši, udeležite se polnoštevilno tega spominskega večera. Vstop je prav vsem prost, vsi dobrodošli.

RAVNATELJ IVAN IVANČIČ — UMIROVLJEN

Sušak — Ovih dana umirovljen je dosadašnji ravnatelj ženske realne gimnazije na Sušaku, Istranin Ivan Ivančič, nakon što je navršio 35 potpunih godina službe, od toga 20 godina kao profesor i ravnatelj ženske real gimn. na Sušaku.

G. Ivan Ivančič, rodом je iz Mošćeničke Drage, bio je odličan nastavnik i pedagog, pa ga je poverena mu mladež veoma voljela i poštivala. Prije rata službovao je i na hrvatskoj gimnaziji u Pazinu, te je ostao svim djacima pazinškim, kojima je bio profesor, u ugodnoj uspomeni kao profesor i kao čovjek.

Sušacke »Primorske Novine« posvetile su mu prigodom njegovog odlaska u mirovinu nekoliko vrlo toplih riječi hvale u ime sušackih roditelja.

»HRVATSKDI NEVNIK« O KNJIZI MATE DEMARINA

O najnovijoj knjizi poznatog pedagoškog pisca Mate Demarina »Praktični primjeri radne obuke« — o kojoj se novinska kritika pohvalno izrazila — donosi »Hrvatski dnevnik« u svom kulturnom pregledu od 22 II opširniji prikaz. Kritičar među ostalim ističe, da je knjiga radjena na temelju dugogodišnjega iskustva te da je prožeta novim načelima, koje je pisac istakao u svojoj ranijoj knjizi »Idejne komponente radne škole«.

Za samog pisca veli, da je »poznato i ugledno ime u mladoj hrvatskoj pedagoškoj književnosti, koje često srećemo u pedagoškim listovima (Napredak i Savremena škola). Njegovi su radovi pisanj uvijek s erudicijom i ljubavlju za temu, koju obrađuje, pa su interesantni osobito za učitelje iako će u njima i nestručnjak naći mnogo konstatacija i dedukcija, kod kojih će se zaustaviti«.

Na koncu kritičar »Hrvatskog dnevnika« spominje predgovor knjizi, koji potječe od autorova brata Josipa Demarina »također uglednoga našeg pedagoškog pisca«.

Na knjigu profesora Mate Demarina osvrnuo se i naš list svojedobno.

MADJARSKA KULTURNA ZAJEDNICA U BANOVINI HRVATSKOJ

U Zagrebu je osnovan Savez madjarske kulturne zajednice za banovinu Hrvatsku. Svrha saveza je njegovanje madjarskih narodnih tradicija, jezika, organizacija školske naobrazbe, pomaganje madjarskih svećenika, učitelja, uzdržavanje putujućih privatnih učitelja, tečajeza na madjarskom jeziku i t. d. Naglašeno je da se zajednica ne će baviti političkim radom. Sa skupštine su poslani pozdravni brzojavi Dru Mačku i banu Šubašiću.

MADŽARSKI TJEDNIK U ZAGREBU

Novosadski tjednik »A Nep« koji uređuje dr. Ivan Nagy, provak madžarske narodne manjine, nastavit će izlaženje u Zagrebu.

NAŠI POKOJNICI

IVAN SIMČIČ

U nedjelju dne 25. II. 1940. g. preminuo je u Beogradu u najljepšoj muzejskoj dobi od 50 godina ing. Ivan Simčić, viši savjetnik Ministarstva šuma i rudnika, nakon kratke i teške bolesti, čije je klice ponio još sa Dobrudže i Solunskog fronta. Premda je bio priznat kao dobar stručnjak i visoko naobražen, ta govorio je pored svoga materinskog jezika i slovenački, ruski, njemački, talijanski i engleski, rođeni nećak Oca Istre blagopokojnog hrvatskog bana dra. Matka Laginje, bio je cijelog svoga života nevjerovatno skroman, ko pčela marljiv, ko kruh dobar vjeran i prijatan drug i čovjek.

Odmah poslije oslobođenja prijavio se u službu tamo, gdje je opustjela Domovina najviše trebala čestitih i dobrih radnika: u Bitolju, Kičevu, Djevdjeliju, Skoplju, a kasnije u Kragujevcu. Arandjelovcu, Aleksincu, Golupcu kao i u Ministarstvu ostavio je vidnih tragova svoje neumorne šumarske djelatnosti, a što je najznačajnije, bezbroj iskrenih prijatelja i štovatelja ne samo sebi lično, nego i svojoj ljubljenoj Istri... Bio je odlikovan priznanjem za hrabrost Komandanta Jugoslovenske divizije, redom Sv. Save V. stepena i Jugoslovenskom Krunom IV. stepena. Kao rez. kapetan I. klase i dobrovoljac bio je pokopan na Novom Groblju u Beogradu sa svim vojničkim počastima, ispraćen tužnom porodicom, svim činovnicima Ministarstva, delegacijom emigranata sa pretsjednicima i mnogobrojnim prijateljima i štovateljima. Pred otvorenim grobom opostili su se od blagog pokojnika u ime Jugoslavskog šumarskog udruženja i činovničkih drugova šef inspektor Dr. ing. Dragoljub Petrović, a u ime Saveza Jugoslavskog šumarskog udruženja i emigrantskih društava »Istra-Trst-Gorica« u Beogradu ing. Ante Ružić.

Dragi Ivo, pokoj Tvojoi plemenitoj duši a ucviljenoj majci, udovi, siroticama, braći, sestrama i ostaloj rodbini naše iskreno saučesće! — R

JOSIP CAHARIJA

Nabrežina, III. 1940. V visoki starosti 84 let je nenadoma umrl Josip Caharija, posestnik in industrijec. To je bil zadnji od treh bratov dobro znane Caharijeve družine, ki so si z izredno marljivim delom pridobili lepo imetje. Pokojni je imel že pred vojno lepo razširjeno industrijo marmorja. Pošiljal je kamnoseške izdelke iz svojih kamnolomov v vse večje kraje Avstro-ogrskce, v Bolgarijo in v Rumunijo. V Egiptu je imel s svojim bratom veliko kamnoseško industrijo kraškega marmorja. Vojna vihra mu je povzročila neprecenljivo škodo. Po vojski je moral pričeti na novo s svojo industrijo. Bil je mož kremenitega in vselega značaja. Za njim žalujejo v velikem krogu znancev in prijateljev tri hčerke in sin. Otroke je vzgojil v narodnem zavednem duhu in so vsi poročeni v Jugoslaviji. Naj mu bo lahka kraška zemlja!

V Tomaju na Krasu je umrl v starosti 60 let posestnik Josip Kjuder, značajan in podjeten mož, daleč naokrog znan kot spreten vinogradnik. Pred vojno je vodil trgovino, ki jo je pa po vojni opustil in se ves posvetil vinogradništvu. Zadnja leta je bil tudi kletar tomajske vinarske zadruge. Naj mu bo lahka kraška zemlja, prizadetim naše sožalje! (***)

Na svojem domu v Biljah pri Gorici je umrl v najlepših letih Ivan Lukežič, župnik v Ajdovščini na Vipavskem. Na zadnji poti ga je spremljalo veliko število duhovnih sobratov kakor tudi mnogo ljudstva. Vrlemu duhovniku blag spomin! (***)

ROCK SPRINGS

USA. Pred nekaj dnevi je tu umrl Rudolf Stravs, doma iz Volč pri Poljanah in sin znanega zdravnika iz Cerkna. V Ameriki je bil 30 let in tu zapušta ženo in dve hčeri.

NAŠIM SODELAVCEM IN ČITATELJEM

Prihodnja številka, ki bo izašla kot po navadi v četrtak, bo posvećena spomenu »Očeta Istre« in hrvatskega bana Matka Laginje ob priliki 10-letnice njegove smrti, ki pada na 18 t. m. List bo izšel u povećanom obsegu s števitnimi in zelo zanimivimi članki.

Prav tako bo izašla u većjem obsegu velikonoćna številka našega lista v rednem roku izza Laginje številke. Zaradi tega opozarjamo naše čitatelje in prosimo naše sodelavce, da nam čimprej pošle svoje prispevke, ker moramo iz tehničkih razlogov urediti velikonoćno številko preje kakor obićajno.

UREDNIŠTVO